Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Lateinisch-deutsche Sammelhandschrift des Heinrich Otter - Cod. St. Blasien 77

Schera, Heinrich Otter de

[Italien, Konstanz], [1439-1442]

Schneyer 6, S.432 Nr. 55

urn:nbn:de:bsz:31-51901

Visual Library

Añ Sanctum nomen domini magnificemus omnes populi quod do-
rothee sponsa ad deum ultima precatione promisit se daturum
vite premia eis digne recolentibus pollicemonia quod
nos concordes in dilectione fortes faciat ad suam
laudem per infinita seculorum secula amen Ps. Audi filia

Oro ¶ Deus auctor castitatis fons pudicitie rivus [illegible] integrita-
tis ac munditie qui beatam dorotheam gloriosam virgi-
nem et martirem tuam diversis tormentorum generibus af-
flictam multa etiam paupertatis servitia convolutam
de ergastulo carceris magno celestis iubilo ad celi
evocare gaudia fecisti cum palma victorie circumfulgi-
de decoratam fac nos quesumus eius meritis et precibus preda-
les tunicas inimicorum necnon insidias et periculis preda
ac anxietudine paupertate et infamia feliciter superad
misericordie liberari ac defendi et tranquilla semper
prosperitati in tua ubique laude letari ipsamque in eadem
adiutricem celerem adesse vigilanter sentiamus
¶ Oretur conscripta oratio ad integram vite [illegible] per
in capella claustri et picturam dorothee virginis cum floribus et
laude orationis ad corpus ... columpnas semper tria vices
prosperas sicut Salve salve salve

De dedicatione Sermo

Domum tuam decet sanctitudo domine Verbum propheta tam ex di-
vine presentie experientia quam ex sacre scripture intelli-
gentia secretorum dei conscius novit deum hec predilexisse
esse cum filiis hominum Unde proverbiorum de deliciis sui esse
cum filiis hominum Illud desiderium sanctus propheta novit deo in
optando dixit omni proposito sicut domum tuam decet sanctitudo
Ac si dicat quia tu deus magnus et sanctus dignaris habitare in
nobis Ideo oro dedicationem domum tuam in animas meas esse sanctas ex
dominus monere studuit Exo. dicens Sancti estote quia ego sanctus sum
Quia sic scriptum in de Quia in malivola anima non introibit sapientia
nec habitat in corde subdito peccatis Sed sicut ibide de sapientia
faciet se in animas sanctas Et ideo si deum recipimus hic in animabus
meis necesse est quod devota expetitia nos sanctificemus que
aut sunt expectatione quod nos sanctificat per consecrationem potissimum
edocet Et nunc dicendum est de domus consecratione sive sancti-
ficatione qua sanctificamur recipimus necesse est ut pontifices
intimemus quia sic pontifices materialem domum

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

materialibus edificiis significant. Sic nos spiritualem domum spiri-
tualibus devotionibus consecremus. Quibus autem edificiis domus
dei scilicet anima mea sit consecranda docet nos Bernardus dicens. Certe
etiam materialis per manum pontificis dedicanda est propter nos
sine dubio scitum est ut nos desideratos in corda nostra
dedicare. Ita faciamus quidem in nobis impleri spiritualiter que
et que in parietibus visibiliter precesserunt. Idem et si velis
scire habet utique sicut aspersio inscriptio crucis infixio illu-
minatio unctio benedictio. Habet ut ait Bernardus invisibili do-
mo faciunt pontifices. Habet etiam eadem Christus assistens ponti-
fex futurorum bonorum in nobis invisibiliter operatur. Volentes
igitur cor meum domino dedicare aspergatur primo aqua la-
crimarum et sudore penitentie. Que videlicet lacrime sunt
tante virtutis ut de prostibulo dyaboli dedicent domum dei.
De hiis lacrimis dicit glosa: plorans nequaquam plorabis.
Augustinus: O fortis lacrima vincis invincibilem ligas om-
nipotentem. Propter quod omnia alia habent officium supplicandi, lacrima
vero virtute habet cogendi. Cogitur enim deus propria. Dicit:
Non me inebriasti adipe lacrimarum tuarum. Vere tamen diversa
sunt genera lacrimarum secundum diversitatem devotionis et statuum
hominum qui immittere [?] ubi de divisiones lacrimarum dedica-
cordis mei [?] verbum exponit Gregorius dicens: Irrigue cor-
dis aquas divisas deducis quando singulis petitis dispertitas
lacrimas donas vel quando singulis devotionibus singulos fletus
¶ impertiris. Ostenditur quod septem sunt genera lacrimarum. Sunt enim — .vii. genera lacrimarum
lacrime compunctionis devotionis compassionis proprie miserie
considerationis amoris sive dilectionis desiderii atque con-
solationis. Sed quia de hiis speciebus lacrimarum longum esset prose-
qui, de tribus tamen que faciunt dedicationem cordis mei hic breviter
prosequamur. Prime lacrime dicuntur compunctionis que tunc non — .i. lac.
immerito profluunt et provocantur cum homo Bernardus ascendit ad
tribunal mentis sue ut audiat causam contemptibilis vite
sue. Assistit timor tortor, testis conscientia accusatrix me-
moria. Et sic revolvit et recogitat annos suos in amari-
tudine anime sue. Quibus in quo sic faciens non cogatur in lac-
rimas prorumpi dicens illud Job: Heu michi domine quia peccavi
nimis in vita mea. Secunde lacrime sunt devotionis que — 2
tunc profluunt quando homo in devotione sua incipit revolve-
re et recogitare beneficia que contulit ei deus. Oritur enim quedam
dulcis memoria et devotio et fiducia de venia et aliqua
consolatio ex quibus gaudium spirituale concipitur et ex hoc gaudio
concepto dulces lacrime profluunt. Unde Bernardus: Felix anima que
omnia beneficia et peccata studiose colligit et ante mentis
oculos digna cum gratiarum actione reducere curat. Profecto

tu fuit i vasculo cordis cõpsito crebre meditacõis cõ-
tusa atqȝ cõtrita Deinde igne sci desiderij scł cocta
Et deinde pinguata oleo letitie Erit vnctio longe pcio-
sior et acceptior ac excellentior priore Et sciendū qȝ prima
fletus spes nō longe querẽ vel penes nos absqȝ labore
repim9 ac de ortulis meis copia talium pficue colligim9
Tercia enī ad manū nō habet i vistatas et peta si tn nō
dissimulat Detrudi flet9 spes tercia vera nequaqȝ pferri
.3. lac^e Sed paul de ultimis finibȝ ea nob cõqrim9 Tercie
vo lacrime sut cõpassionis q ambas priores excellunt
hee aut lacrime fiut de nrībȝ paruis et anxietatib9 cõpsi
sor Et postremo de oibȝ qualibet miserorū erumpnis vn-
dique multe miserie collecte atqȝ odis cõtrictus i spēcie vn
sunt spēs de q vngeta optia cõponūtur vngenta lac-
rimas vocans Het tria gña lacrimaȝ dns transfigauit
i se nobis relinquēs exm ut et nos ita faciam9 Primas
enī fleuit lacrimas i passione dolorem pñu et punctas
amarissimas sentiens 2o lacrimas deuocōnis fudit
sup lazar Cū enī reuoluet memorie vniusquozꝫ vo-
luntate mes se et prem dicēs Gras tibi ago qȝ semp me
audis Cū hijs verbis fudit lacrimas deuocōnis Tercio
fleuit lacrimas cõpassionis Cū sup ciuitate illm fleuit
2m pnda^le dicēs Si cognouisses et tu etc Scdm quod ad dedicacōem templi
e necessariū e i scriptio Het aut i scriptio nl aliud e
qdam cõtinua et frequens memoria que ita i scripta et i
sculpta debent esse memorie et cordi ut cor nuqua ob-
liuiscamur Cōmu e deq illi9 i scriptio ita ita radicit9
et medullit9 debz ee impressa cordibȝ nris ut eius nunqua
obliuiscamur Vn deut dr Caue diligent ne vnqȝ
obliuiscaris dni dei tui Vn ps Adhereat lingua mea fau-
cib9 meis si nō meminero tui Eccles Gratiā fideiussoris
tui ne obliuiscaris dedit enī pro te aiaz sua vera ex tali co-
gitacōe oia opa hōim sctificantur et nobilitant Vn sponsa
dicit i cantic Pone me sicut signaculum sup cor tuum Thob.
Audi fili mi verba oris mei et ea i corde tuo qsi fundamen-
ta cõstrue oibȝ diebȝ vite tue et i mente habeto Deus quid
Quid salubrius quid honestius quid dulcius quā oi hora
eius meminisse qui nulla hora nri obliuiscitur et sine quo
nulla hora viuere possimus Et nōndū qȝ dem9 deū
cordibȝ nris i scribere dupliciter scz quantū ad diuini-
tatē et quantū ad humanitatem Prima scriptio facit amicitam 2a
facit imitatoz De prima dicebat apls O altitudo diui-
tiarū etc De 2a petrus xpc passus e pro nob vob relinquens exemplum

ut sequamur vestigia eius Unde Bernardus Sic nichil capit deum
nisi imago eius 2m qualitate ad imitandum eum Unde
iterum Bernardus dicit Ad ymaginem quandam dei oportet nos transformari — conforma
si ad ymaginem voluntatis eius volumus reformari 2m
in cordi meo debemus inscribere Quia dei precepta et mandata
illa sine quibus non est salus Unde sicut in matrimonio est constitutus
scribat in corde suo precepta matrimonij et talia obsequia que
oportet eum exhibere de matrimonio Sic qui in religione
est faciat et sic de singulis Unde Deuteronomio Audi israel precepta
domini tui et ea in corde tuo scribe in libro Idem verba que
ego precipio tibi erunt scripta in corde tuo et narrabo ea filijs
tuis et meditaberis sedens in domo tua et ambulans
in itinere dormiens atque consurgens et ligabis ea quasi
dt in signum et movebuntur inter oculos tuos scribesque ea
in limine et in hostijs domus tue Item Jeremie 31 Dabo legem
meam in visceribus eorum et in cordibus eorum scribam Et pro-
verbiorum dicit fili ne obliviscaris legis mee Item Ecclesiastici
Altiora te ne quesieris et maiora te ne scrutatus fueris
Sed que precepit tibi deus illa cogita semper Tertium quod cor-
dibus meis inscribere debemus est offensa qua deum meum
prius offendimus Unde Deuteronomio Memento et non obliviscaris
quomodo ad iracundiam provocasti dominum deum tuum Hoc enim sine
dolore et pudore de cordibus meis non debet aliqualiter
recedere donec ipse deus misertus mei deleat Unde
scriptura Ysaie Et hoc ipse pollicitus est per ysaiam dicens Ego
enim delebo ut nubes iniquitates tuas Idem Ego sum
ipse qui deleo iniquitates tuas propter me Hec triplex inscriptio
cordis mei figurata est in scriptura tituli quod fuit triplex — et pudore
quia legatur Quia enim hebraice grece et latine Quar-
tum quod in dedicationibus ecclesiarum agitur est circumquaque in pari-
etibus crucis impressio Sic et nos in dedicationibus cordis
mei crucem domini exigamus eam continua devotione me-
morando Hec autem crucis erectio licet ad omnia bona
impetranda et omnia mala amovenda summum sit anthi-
dotum 2m Bernardum dicentem passio tua domine ultimum refugium — passio xpi
singulare remedium est Valet tamen ad quatuor precipue scilicet — valet ad 4
ad sui compassionem imitationem temptationum repressionem
tribulationum dulcorationem dei attractionem De primo dicit
Bernardus Respice o homo oculo mentali pro te patiente et sal-
te compatere eo qui pro te passus est Unde etiam paulus dicit
Hoc sentite in vobis scilicet per compassionem quod et in xpo De 2o
petri xpus passus est pro nobis vobis relinquens exemplum ut

sequamur vestigia eius De tertio figura precessit in serpente
eneo qui respexit sanatus est a morsu serpentis Deo
sibi figurata typo. ubi legitur quod cum in marath propter aq-
pre amaritudine bibi non posset contactu ligni quod sibi fuit
amaras aque verse sunt in dulcedinem ... Nonne aliquo
dici Bernardus Gaudet celestis sponsus talamusque cordis libenter
in quo dicitur ubi passionis sue ignominia et doloris gloriam
sedula videt cogitatione versari ibi adest sedulo
est libenter hac veritatis excitatione fervebat sponsa Christi
que dicebat fasciculus mirre dilectus meus michi Et alia
abeunte etate mea hic fasciculum mirre de omnibus amari-
tudinibus domini mei Idem Sic quoque hic sensu christi-
ane pietati expediat saltem una diei hora
passionis eius ac redemptionis mee attentius recolligo
Quartum principale visitata ad fugiendum sublime in continentia quod exigitur
quod fit in dedicatione ecclesie est lumen accessio que addedi-
catione ecclesie necessario affingatur Sic etiam in dedica-
tione cordis mei post predicta dominus attendit lumen
et dicitur illumina corda et corpora mea hec autem illuminatio
nichil aliud est nisi caritas dei que diffunditur in cordibus
meis per spiritum sanctum qui dabitur nobis In lumine autem tria
sunt scilicet ardor splendor et nitor Nam splendor est in fon-
tali principio luminis splendens in se ipso Sed nitor est
in exterioribus transparens id est extrinsecus corporibus apparet
Sic in lumine spirituali scilicet caritate tria predicta scilicet ardor
splendor et nitor per ardorem caritatis fervitione persple-
dorem spiritualium bonorum cognitionem per nitorem proximorum
1° edificationem accipimus De primo scilicet de fervitione dicit Bernardus
O dulcis affectio eo suavior et dulcior quo totum divi-
num est quod sentitur Idem vere hoc amor tu vendi-
cas in se traducit affectus et captivat Gregorius Cum mens
mea in dei dulcedinis amorem attenditur omne desiderium
presentis vite levigatur De secundo scilicet dicit Bernardus In lumine caritatis
2° duplex cognitio oritur scilicet dei et mei de dei cognitione tanto
magis ac magis attenditur Impossibile est enim deum cogno-
scere et non amare De cognitione autem mei humilitas pro-
creatur Est itaque cognitio necessaria ad salutem sibi dilectio
et humilitas sine quibus nullatenus erit salus De 3° ma-
3° net dominus in ewangelio dicens Sic luceat lux vestra coram hominibus
ut videant opera vestra bona et glorificent patrem vestrum qui
5ᵘᵐ principale in celis est Quintum principale quod est addedicationem ecclesie

ntm e bndccio pq̄ua sstificant altaria pq̄ua unctioꝫ sufficiā
sps sti i fusio dicit em Bn̄. q sps sts pcia aīe i fundit
deuote aīe Quit aute hec uba eius cum uoluntas hois eo
pficit ut amor fiat ꝯtinuo pcia amoꝫ i fundit sps sts
Sps sts adiuuans seu i orone seu i meditatōne i fueni te
cogitantis et ꝯtinuo etiā memoria efficit sapia tu suauit
sapuit ei bona dm̄ Et nota q̄ terplex e effect unctionis 1
unguit em mulieres ut pulcriōe efficiant vn daniel affer
te m olei et smigmata ut lauare 2o unguit reges et sp̄i 2
tut i dig̃tatibȝ pficiat vn i libro Reg dr accipe cornu
tuu pleno oleo 3o ut hoies ad gaudiu et exultatoꝫ afficia 3
vn ps vnxit te deus deꝯ tuus oleo letitie p q̄ significat
q̄ p aduentu sps sti hoies aptius nitidant 2o nobilitatue
q̄ aīe vo dsponsant vt sit xpc rex e et dns sit aīe talīu
sint dne et regine 3o gaudio i effabili letificant sup oē
gaudiu huiꝯ mundi vnde gg̃o dit Gustato spu dissipit
ois treos Sextu q̄ ad dedicatoꝫ e ntm e bndccio q̄ bndco 6o. pn̄le
no i ꝯgrue sequitur ad pdta Cum em vita sua taliter
ꝯpleuerint ut i an̄ hitis expssum e no i merito adnd bn̄
dicit et ꝯualit aut et i quibȝ sit bndict i uoit Deut
28. Si de Oi audieris vocem dm̄ dei tui ut facias atq
custodias mandata q̄ pcipio ego tibi hodie faciet te dns
deꝯ tuus excelsiore cunctis gentibȝ q̄ versant veient sup
te omnes he bndictiones iste pma bndict tu i ciuitate
2a bndict i agro 3a bndict fruct ventris tui 4a bn
dict fruct terre tue 5ta bndict fruct iumtoꝫ tuoꝫ
6a bndicta horrea tua 7a bndicte reliquie tue 8ua bndco
eris egrediens et igrediens 9a bndictio inimici tui qui
i surrexit aduersu te corruent i ꝯspectu tuo 10 bndicta
terra tua qua acceperas Custitabit te sibi i pplm sctm sic
iurauit tibi videbunt ois terraꝫ ppli q̄ nom dm̄ dei
tui sit i uocatu sup te habundare te faciet dns oibȝ bonis.

Alter Sermo in dedicatōe

Edificate m domu et erit acceptabilis m dr̄ agg 1 Dicit
Augꝯ quoties altaris ul' templi festiuitate colimꝯ Si
diligenter et fideliter attendimꝯ iuste et sce viuimꝯ Et
q̄ em i templis manu facti agimꝯ hoc totu i nob spuali
q̄ em i teplis manu facti agimꝯ hoc totu i nob spuali
edificatōe adimplet Vna ut ait Greg. Suppleris corpali
edificatōe adimplet vna ut ait Greg. Suppleris corpali=